

Naturhistoriska riksmuseet
Box 50007
104 05 STOCKHOLM

Datum 2008-03-31
Dnr 32-2007-0787

Naturhistoriska riksmuseets årsredovisning 2007

Riksrevisionen har granskat Naturhistoriska riksmuseets (NRM:s) årsredovisning, daterad 2008-02-18. Syftet har varit att bedöma om årsredovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt om ledningens förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut.

Riksrevisionen har avgivit revisionsberättelse med invändning och vill fästa överintendentens uppmärksamhet på nedanstående. Invändningen i revisionsberättelsen har följande formulering:

Naturhistoriska riksmuseet har inte följt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 4 kap. 1 § avseende redovisning av erhållna bidrag. Bidrag har inte intäktsförts i takt med nedlagda kostnader för de projekt som ska finansieras av bidragen enligt den s.k. periodiseringsmodellen. På grund av brister i projektredovisningen har myndigheten inte med belopp kunnat visa hur årsredovisningen har påverkats, men beloppet kan vara väsentligt. Det är oklart hur mycket av de oförbrukade bidragen som borde ha ökat årets intäkter av bidrag och med motsvarande belopp ha minskat årets anslagsbelastning. Om intäkter av bidrag hade redovisats korrekt, skulle det redovisade anslagssparandet ha ökat med motsvarande belopp.

Riksrevisionen önskar information senast 2008-04-30 med anledning av iakttagelserna i rapporten.

1. Sammanfattning

Riksrevisionen bedömer att NRM inte har följt god redovisningssed avseende erhållna bidrag. Bidrag har inte intäktsförts i takt med nedlagda kostnader, inklusive s.k. overheadkostnader, för de projekt som ska finansieras av bidragen enligt den s.k. periodiseringsmodellen. Myndighetens interna kontroll avseende erhållna bidrag har i detta avseende väsentliga brister, då NRM inte med belopp har kunnat visa hur detta har påverkat årsredovisningen. Utifrån den information som har lämnats, bedömer dock Riksrevisionen att felet kan ha väsentlig påverkan på det redovisade anslagssparandet.

Vidare bedömer Riksrevisionen att NRM:s tillämpning av de finansiella villkoren för Cosmonova inte har stöd i regeringens styrning av myndigheten. Riksrevisionen bedömer att NRM därmed har avräknat anslaget för år 2007 med ca 0,8 mnkr för högt belopp. Dessutom är en del av det ackumulerade

resultatet från tidigare år avseende Cosmonova en effekt av alltför högt avräknade anslag.

Slutligen har vi funnit att NRM utan befogenhet bedriver andrahandsuthyrning av bostäder till gästforskare.

2. Äldre fel avs. erhållna bidrag borde ha rättats

NRM redovisar *Intäkter av bidrag* med 49,1 mnkr år 2007. Dessa intäkter borde ha varit högre, men NRM kan inte med belopp visa hur mycket högre de borde ha varit. Orsaken till detta är brister i NRM:s projektredovisning.

När bidrag erhålls, minskar det belopp som kommer respektive projekt tillgodo med ett belopp som ska täcka myndighetsgemensamma s.k. overheadkostnader. Dessa medel redovisas på ett separat projektnummer som disponeras av ekonomiavdelningen. En brist i denna modell är att medel för respektive projekt inte kan särskiljas.

NRM har heller inte följt periodiseringsmodellen för redovisning av bidrag under åren. Myndigheten har ingen rutin för att identifiera och följa upp hur stor del av de oförbrukade bidragen för overheadkostnader som ska intäktsföras årligen. Effekten av detta är att overheadkostnader som borde ha finansierats med erhållna bidrag istället har finansierats med anslag.

År 2007 har 10,1 mnkr av sådana bidragsmedel som ska finansiera gemensamma kostnader intäktsförts under rubriken *Intäkter av bidrag* och också minskat årets anslagsbelastning. Det saknas dock underlag som verifierar beloppet. I balansposten *Oförbrukade bidrag* finns ytterligare 14,6 mnkr bidrag som ska täcka gemensamma kostnader. NRM saknar också underlag som visar hur stor del av dessa medel som avser redan avslutade projekt, pågående projekt eller ännu inte påbörjade projekt. Därför kan myndigheten inte heller med belopp visa hur stor del av dessa 14,6 mnkr som ytterligare borde ha gottgjort årets *Intäkter av bidrag*.

Pengar för redan avslutade projekt borde i sin helhet intäktsföras. Bidrag för pågående projekt borde intäktsföras med samma belopp som de verkliga kostnaderna under projektets hittillsvarande löptid. Bara pengar som avser ännu inte påbörjade projekt bör redovisas som *Oförbrukade bidrag*.

Enligt ekonomichefen har NRM under år 2007 erhållit bidrag som har genererat 6,4 mnkr till täckning av overheadkostnader. NRM saknar uppgift om hur stor del av dessa som borde ha förbrukats redan under år 2007. De totala oförbrukade bidragen (14,6 mnkr) minskat med årets nya bidrag (6,4 mnkr) kan dock användas som ett *närmevärde* för hur stort felet per 2007-12-31 maximalt kan vara. Beloppet kan därmed beräknas till som mest ca 8,2 mnkr.

Riksrevisionen bedömer att ett väsentligt fel har uppstått om felet kan påverka de beslut som användaren fattar på basis av informationen i årsredovisningen. Vi konstaterar att om bidragsmedlen hade intäktsförts korrekt skulle årets anslagsbelastning ha minskat med motsvarande belopp. Vi konstaterar också att myndigheter som redovisar ett större anslags-sparande än 3 % av årets tillgängliga medel vid årets utgång, ska föra bort det

överskjutande beloppet som en indragning och betala in pengarna till statsverkets centralkonto.¹ För NRM:s del innebär denna regel att, om mer än ytterligare ca 4,1 mnkr av dessa totalt 14,6 mnkr skulle ha gottgjort 2007 års resultat, skulle hela beloppet överstigande 4,1 mnkr ha förts bort som en indragning år 2008. Riksrevisionen bedömer därför att felet kan vara väsentligt.

Riksrevisionen bedömer att NRM inte har följt Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter till förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 4 kap. 1 § avseende redovisning av erhållna bidrag. Bidrag har inte intäktsförts i takt med nedlagda kostnader för projekten enligt den s.k. periodiseringsmodellen. Riksrevisionen bedömer också att NRM saknar tillfredställande intern kontroll över erhållna projektmedel avseende overheadkostnader.

Ekonomichefen uppger att NRM planerar att under år 2008 korrigera redovisningen av overheadkostnader samt att arbeta fram en ny projektredovisningsmodell som tillgodoser de krav som god redovisningssed ställer.

Riksrevisionen rekommenderar att dessa planer fullföljs, och att NRM snarast vidtar de rättelser som krävs.

3. Finansiellt villkor för Cosmonova följs inte

Regeringen anger under anslagsposten (UO 17) 28:27 *Centrala museer ap.3 Naturhistoriska riksmuseet*, som är NRM:s förvaltningsanslag, bl.a. följande villkor: *Omniteatern Cosmonova skall så långt som möjligt uppnå full kostnadstäckning.../. .../. Anslagsposten får användas för viss del av lokalkostnaderna för omniteatern Cosmonova.*

NRM tillämpar möjligheten att använda anslagsmedel för viss del av lokalkostnaderna så, att all hyra finansieras med anslag medan övriga lokalkostnader finansieras med avgiftsintäkter. Principen tillämpas oavsett avgiftsintäkternas storlek.

Riksrevisionen bedömer emellertid att de finansiella villkoren innebär att anslaget bara får belastas med utgifter för lokalkostnader i den omfattning som krävs för att verksamheten ska vara fullt finansierad.

Effekten av NRM:s sätt att tolka de finansiella villkoren är att myndigheten under år 2007 har avräknat anslaget med 828 tkr för högt belopp. NRM har ett ackumulerat överskott om 7,7 mnkr. Detta överskott kan delvis bestå av ett verkligt överskott av avgifter, men är delvis också en effekt av att hyran anslagsfinansierats. Riksrevisionen bedömer att den del av överskottet som har uppkommit genom att hyran har anslagsfinansierats är missvisade. Detta belopp borde inte ha anslagsavräknats under de tidigare år som motsvarande finansiella villkor har gällt för Cosmonova. De finansiella villkoren har dock uttryckts något olika mellan åren.

För att illustrera hur NRM:s tolkning av de ekonomiska villkoren påverkar den externa redovisningen, visar vi nedan myndighetens modell jämfört med

¹ Anslagsförordning (1996:1189) 11 §, Ekonomistyrningsverkets föreskrifter.

Riksrevisionens bedömning av hur redovisningen borde se ut enligt gällande förutsättningar.

Jämförelsen innehåller de faktiska beloppen som är aktuella avseende år 2007. NRM har avräknat anslaget med hela hyresbeloppet (1,8 mnkr), trots att en del av beloppet (971 tkr) kunde ha finansierats med avgiftsintäkter och full finansiering av Cosmonova ändå skulle ha uppnåtts.

	NRM:s redovisningsmodell	Riksrevisionens rekommendation
Intäkter av anslag	1 800	829
Intäkter av avgifter	<u>16 957</u>	<u>16 957</u>
	18 757	17 786
Personalkostnader	- 6 081	- 6 081
Lokalkostnader	- 3 117	- 3 117
Övriga driftskostnader	- 8 532	- 8 532
Avskrivningar	<u>56</u>	<u>56</u>
	- 17 786	- 17 786
Årets kapitalförändring	971	-

Riksrevisionen rekommenderar NRM att snarast rätta det belopp (828 tkr) som felaktigt har avräknats anslaget under år 2007. Vidare rekommenderar Riksrevisionen att NRM under år 2008 ändrar principen för avräkning av utgifter för Cosmonova mot anslag så, att inte högre belopp belastar anslaget än som krävs för att finansiera utgifterna, d.v.s. för att uppnå 0-resultat. Slutligen rekommenderar vi NRM att under år 2008 utreda hur stor del av det ackumulerade överskottet som är ett verkligt överskott och hur stor del som uppstått genom anslagsfinansiering. Den del av överskottet som har genererats av anslaget bör återföras till anslaget.

Riksrevisionen rekommenderar att NRM övergår till en redovisningsmodell som tydligt återredovisar hur de ekonomiska målen och finansiella villkoren för Cosmonova har uppfyllts.

3. Befogenhet att hyra ut bostäder saknas

Riksrevisionen har noterat att NRM hyr några (sju) rum vilka används som bostäder och som sedan hyrs ut i andra hand till gästforskare.

Vi konstaterar att upplåtelse av bostäder inte är reglerat i NRM:s instruktion, regleringsbrev eller annat regeringsbeslut. Enligt förordning (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning 9a § får inte myndigheter hyra ut bostäder i andra hand. Undantag görs för universitet och högskolor som

upplåter bostad till utländska studenter inom utbytesprogram eller till gästforskare. NRM omfattas inte av detta undantag.

Vi rekommenderar att NRM hemställer hos regeringen om tillstånd att hyra ut bostäder i andra hand till gästforskare. Om sådant tillstånd inte erhålls, rekommenderar vi att uthyrningen snarast upphör.

Ansvarig revisor Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Britt Huldén Ljusnemo har varit föredragande.

Marie Örtengren

Britt Huldén Ljusnemo

Kopia för kännedom:

Kulturdepartementet

Finansdepartementet/budgetavdelningen